

LOVIISAN KAUPUNKI

**TALOUSARVIO- JA TALOUSSUUNNITELMA-
EHDOTUKSEN LAATIMISOHJE 2024–2026**

TALOUSARVION 2024 VALMISTELUN PERIAATTEET JA TAVOITEASETANTA SEKÄ TALOUSSUUNNITELMAN 2024–2026 VALMISTELUA KOSKEVAT SUUNNITTELUOHJEET

Sisällysluettelo:

Kuntalain talousarviota koskevat säädökset.....	3
Kaupungin strategia.....	3
Talousarvion ja taloussuunnitelman 2024–2026 laadinnan lähtökohdat	4
Talousarvion 2024–2026 tavoiteasetanta.....	4
Loviisan kaupungin toiminnan ja talouden tavoiteasetanta.....	4
Henkilöstösuunnittelu ja rekrytointi 2024–2026	5
Henkilöstösuunnitelman laadinta vuodelle 2024.....	5
Investoinnit 2024–2026.....	6
Vuoden 2024 talousarvioehdotuksen raami	8
Valmistelun aikataulu	9
Talousarvion sitovuus	9
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet Loviisan kaupungin tasolla.....	9
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet liikelaitoksessa.....	10
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet tytäryhtiöissä	10

Kuntalain talousarviota koskevat säädökset

Kuntalain 110. §:n mukaan

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kaupungin strategia

Talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024–2026 pohjana on voimassa oleva strategia. Kaupunkistrategia hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 15.6.2022 (§ 59).

Strategiaa toteutetaan talousarvion vuosisuunnitelmien ja euromääräisten budjettien kautta. Strategialla ja talousarviolla tulee olla selvä keskinäinen yhteys, sillä resurssien kohdentamisen tulisi pohjautua voimassa olevaan strategiaan.

Taloussuunnitelmakauden 2024–2026 tavoiteasetantaa toteutetaan kaupungin strategian pohjalta.

Talousarvion ja taloussuunnitelman 2024–2026 laadinnan lähtökohdat

Loviisan kaupungin ja Loviisan Vesiliikelaitoksen kirjanpidollinen tulos oli tilinpäätöksessä 2022 tilinpäätössiirtojen jälkeen 3,3 miljoonaa euroa. Loviisan kaupungin velkamäärä pieneni 584 euroa asukasta kohden tilikaudella 2022 ollen 4 572 euroa per asukas tilinpäätöksessä 2022.

Vuoden 2023 talousarvio on laadittu 1,2 miljoonaa euroa ylijäämäisenä. Ensimmäisten neljän kuukauden toteumatietojen perusteella tulos on positiivinen, 1,7 miljoonaa euroa. Tulos on pitkälti samalla tasolla, kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2022.

Sekä verotulot että valtionosuudet odotetaan toteutuvan talousarvion mukaisina. Myyntitulojen oletetaan myös toteutuvan talousarvion mukaisina.

Talousarvion 2024–2026 tavoiteasetanta

Loviisan kaupungin toiminnan ja talouden tavoiteasetanta

Tavoiteasetanta perustuu valtuuston 15.6.2022 hyväksymään strategiaan.

Loviisan kaupungin visiona on olla paras pikkukaupunki. Meillä on aktiivisia ja osallistuvia asukkaita, yrittäjiä sekä yhdistyksiä. Loviisassa on vahva palvelu- ja me-henki. Meillä on hyvinvoivat asukkaat, merellistä ja historiallista asumisympäristöä, kulttuuria, elinvoimaisia kyliä ja monipuolista luontoa. Tarjoamme yhdenvertaisesti hyvät palvelut kahdella kielellä sekä vakaan kuntataloudellisen ympäristön.

Strategiassa on nostettu esille seuraavat tavoitteet:

- 1) Elinvoimainen kaupunki
- 2) Hyvinvoivat asukkaat ja viihtyisä kaupunki
- 3) Vaikuttava varhaiskasvatus ja korkeatasoinen koulutus
- 4) Sujuva päätöksenteko
- 5) Arvostettu henkilöstö

Strategiaa toteutetaan talousarvion ja käyttösuunnitelmien kautta. Strategisista tavoitteista johdetaan ja valitaan seurattavat keskuskohtaiset avaintavoitteet. Resurssien kohdentamisen perusteena tulisi olla kaupungin vision saavuttaminen.

Laadukkaiden ja riittävien palveluiden järjestäminen ja turvaaminen myös tulevaisuudessa Loviisan kaupungin asukkaille varmistetaan parhaiten pitämällä Loviisan kaupungin talous vahvalla pohjalla ja etsimällä proaktiivisesti pysyviä, rakenteellisia, tuottavuutta parantavia ja kustannuksia alentavia ratkaisuja.

Talousarviovuonna 2024 tavoitellaan positiivista (+) tulosta. Keskuksilta edellytetään edelleen tuottavuutta pysyvästi parantavien ja kustannusten kasvua hillitsevien ratkaisujen löytämistä.

Tuottavuuden parantamisella tavoitellaan sitä, että tuotanto kasvaa kustannuksia enemmän. Tavoitteena on, että tuottavuuden lisäämisen avulla Loviisan kaupungin kulut tulevat edelleen pienenemään asiakaspalvelun kuitenkaan suuremmin heikentymättä.

Henkilöstösuunnittelu ja rekrytointi 2024–2026

Henkilöstösuunnittelun lähtökohtana vuonna 2024 ja vuosina 2025–2026 on kaupunkistrategia ja siinä määritellyt tavoitteet. Henkilöstöressurssien suunnittelun ja käytön tulee tukea kaupungin kilpailukyvyn ja vetovoimaisuuden parantamista. Henkilöstöressurssien suunnittelussa tulee myös huomioida kaupungin tuottamien palveluiden tarve sekä henkilöstömäärä suhteessa asukasluukuun.

Toimintatapoja ja työkykyjohtamista tulee kehittää edelleen niin, että henkilöstön työhyvinvointi ja osaamisen vahvistaminen huomioidaan. Palvelujen järjestämisessä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan ja entistä laajemmin vaihtoehtoisia palvelujen tuottamistapoja siltä osin kuin se on taloudellisesti tarkoituksenmukaista. Toisaalta tulee myös tiedostaa ostopalveluiden kustannusvaikutus suhteessa itse tuotettuihin palveluihin.

Suurin osa rekrytointitarpeesta syntyy eläkepoistuman ja muun henkilöstön vaihtuvuuden kautta. Kevan laatimien eläkepoistumaennusteiden mukaan vanhuuseläkkeelle arvioidaan jäävän noin 20 henkilöä vuosittain jaksolla 2024–2026. Eläkkeelle voi kuitenkin jäädä joustavasti 64–68 vuoden ikäisenä, minkä vuoksi vuosittaista eläkepoistumaa on vaikea tarkalleen ennakoida.

Keskusten tulee edelleen harkita uuden henkilökunnan rekrytoimista hyvin kriittisesti. Henkilöstön eläkkeelle siirtymisen ja muun vaihtuvuuden varalle keskusten tulee lisäksi laatia suunnitelma siitä, millä muulla tavalla tai millä muulla osaamisella tehtävät voitaisiin järjestää uudelleen ilman, että kaikkiin vapautuviin virkoihin ja tehtäviin jouduttaisiin rekrytoimaan uutta henkilökuntaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen vaikutukset kaupungin palvelukseen jäävän henkilöstön työtehtäviin ja työnjakoon tulee selvittää.

Henkilöstösuunnitelman laadinta vuodelle 2024

Henkilöstöhallintotiimi (HR- tiimi) toimittaa keskuksille henkilösuunnittelun pohjaksi olemassa olevat palkkatiedot heinäkuun loppuun mennessä. Keskusten tulee 8.9.2023 mennessä toimittaa henkilöstöpäällikölle yksityiskohtainen vuoden 2024 henkilöstösuunnitelma. Suunnitelman laadintaa varten toimitetaan valmis pohja, johon kirjataan ne virat ja tehtävät, joita varten varataan määrärahaa vuoden 2024 talousarvioon. Suunnitelman mukainen henkilöstöressurssi kirjataan suunnitelmaan henkilötyövuosina.

Henkilöstömenojen lähtökohtana on kesäkuun 2023 tilanne. Nykyiset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2025. Verrattuna kesäkuun 2023 tilanteeseen, näiden pohjalta on syytä varata 3 prosentin korotus vuoden 2024 henkilöstömenoihin. Arvioiden mukaan vuoden 2025 korotusvaran arvioidaan olevan noin 3 prosenttia.

Investoinnit 2024–2026

Investointiohjelma laaditaan vuosille 2024–2026. Investointiohjelman laadintaa ohjaavat tulevaisuuden palveluverkko sekä voimassa oleva investointiohje.

Investointisuunnitelman 2024 pohjana on vuoden 2023 talousarviossa oleva investointisuunnitelma. Taloussuunnitelmakauden tavoite on, että vuosikate kattaa poistot ja että investointitaso on enintään 30 miljoonaa euroa valtuustokauden 2022-2025 aikana.

Investointisuunnitelman valmistuttua syksyllä raami tarkentuu lainakannan, rahoituskulujen ja poistojen sekä verotulojen että valtionosuuksien osalta. Taulukossa 1 esitetään voimassa oleva investointisuunnitelma.

Taulukko 1

Kaupunki yhteensä

	TAE	TS	TS	Pitemmän ajan suunnitelma		
	2024	2025	2026	2027	2028	2 029
Investointimenot yhteensä:						
Demokratiapalvelut	200	200	200	250	200	200
Kaupunginkansliakeskus	0	0	0	0	0	0
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	6 680	7 700	7 300	3 100	2 200	350
Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	2 975	1 900	4 030	2 820	1 750	1 750
Taseyksikkö; Hulevesi	320	320	320	320	320	320
Investointimenot yhteensä:	10 175	10 120	11 850	6 490	4 470	2 620
Investointitulot yhteensä:						
Demokratiapalvelut	-200	-200	-200	-200	-200	-200
Kaupunginkansliakeskus						
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	-65					
Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus						
Taseyksikkö; Hulevesi						
Investointitulot yhteensä:	-265	-200	-200	-200	-200	-200
KAUPUNKI YHTEENSÄ, NETTO	9 910	9 920	11 650	6 290	4 270	2 420

Vuoden 2024 talousarvioehdotuksen raami

Taulukko 2

TULOSLASKELMA - RESULTATRÄKNING iiman liikelaitosta - affärsverket inte medräknat						
	2022	2023	2023	2024	TS 2025	TS 2026
	Tilinpäätös	alousarvio, alkup	alousarvio, muut	Raami	Ennuste	Ennuste
Veroprosentti / Skattesats 7,61 %	Bokslut	Budget, urspr.	Budget, ändrad	Ramförslag	Prognos	Prognos
Toimintatuotot - Verksamhetsintäkter	21 553 154	11 006 500	11 006 500	11 621 500	11 761 008	11 903 714
Toimintakulut - Verksamhetsutgifter	-117 870 764	-53 884 834	-53 984 834	-56 642 181	-57 378 881	-58 126 979
TOIMINTAKATE - VERKSAMHETSBRIDAG	-96 317 610	-42 878 334	-42 978 334	-45 020 681	-45 617 873	-46 223 265
Verotulot - Skatteintäkter	69 277 317	37 746 000	37 746 000	40 985 000	41 225 000	41 776 000
Kunnallisvero - Kommunkatt	52 307 472	23 986 000	23 986 000	23 862 000	24 322 000	24 768 000
Yhteisövero - Samfundsskatt	8 251 388	5 157 000	5 157 000	8 103 000	7 793 000	7 868 000
Kiinteistövero - Fastighetskatt	8 686 732	8 603 000	8 603 000	9 020 000	9 110 000	9 140 000
Muut verotulot	31 725					
Valtionsosuudet - Statsandelar	35 273 554	11 863 680	11 863 680	9 377 195	9 576 085	9 683 721
Rahoitustulot ja menot - Finansieringsinkomster o	598 373	745 750	745 750	1 220 000	1 180 000	1 240 000
VUOSIKATE - ÅRSBRIDAG	8 831 634	7 477 096	7 377 096	6 561 514	6 363 212	6 476 455
Poistot ja arvonalennukset - Avskrivningar och n	-6 103 823	-6 064 367	-6 064 367	-6 880 121	-6 771 005	-7 099 491
Satunnaiset erät - Extraordinära poster		-150 000	-150 000	-350 000	-200 000	-200 000
TILIKAUDEN TULOS -						
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	2 727 811	1 262 729	1 162 729	-668 607	-607 793	-823 036
Poistoeron lis. (-) - väh. (+) - Avskrivn.diff.	420 567	45 000	45 000	50 000	50 000	50 000
Varausten lisäys tai vähennys -						
Ökning eller minskning av reserveringar						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ -						
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT	3 148 378	1 307 729	1 207 729	-618 607	-557 793	-773 036
ertynyt ylijäämä - Ackumulerat överskott	14 251 000	15 558 729	15 458 729	14 840 122	14 282 329	13 509 293

Taulukko 3 Keskukset

DEMOKRATIAPALVELUT- DEMOKRATITJÄNSTER						
Tulot - Inkomster	3 213 009	1 041 100	1 041 100	771 100	771 100	771 100
Menot - Utgifter	-1 875 229	-2 304 319	-2 304 319	-1 609 331	-1 624 000	-1 638 998
Netto	1 337 780	-1 263 219	-1 263 219	-838 231	-852 900	-867 898
KAUPUNGINKANSLIAKESKUS-STADSKANSLICENTRALEN						
Tulot - Inkomster	572 347	167 600	167 600	567 600	567 600	567 600
Menot - Utgifter	-4 396 780	-4 304 058	-4 304 058	-4 632 700	-4 675 000	-4 718 100
Netto	-3 824 433	-4 136 458	-4 136 458	-4 065 100	-4 107 400	-4 150 500
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIKESKUS - CENTRALEN FÖR BILDNING OCH VÄLFÄRD						
Tulot - Inkomster	3 823 489	3 302 400	3 302 400	3 287 400	3 287 000	3 287 000
Menot - Utgifter	-30 513 764	-30 763 770	-30 863 770	-33 252 269	-33 729 000	-34 215 000
Netto	-26 690 275	-27 461 370	-27 561 370	-29 964 869	-30 442 000	-30 928 000
ELINKENO- JA INFRASTRUKTUURIKESKUS - CENTRALEN FÖR NÄRINGS- OCH INFRASTRUKTUR						
Tulot - Inkomster	3 361 637	6 205 400	6 205 400	6 685 400	6 819 108	6 955 490
Menot - Utgifter	-19 356 633	-16 427 587	-16 427 587	-17 062 781	-17 265 781	-17 469 781
Netto	-15 994 996	-10 222 187	-10 222 187	-10 377 381	-10 446 673	-10 514 291
HULEVESIYKSIKKÖ - DAGVATTENHETEN						
Tulot - Inkomster	288 011	290 000	290 000	310 000	316 200	322 524
Menot - Utgifter	-89 540	-85 100	-85 100	-85 100	-85 100	-85 100
Netto	198 471	204 900	204 900	224 900	231 100	237 424
KESKUKSET + HULEVESI YHTEENSÄ - CENTRALERNA + DAGVATTEN TOTALT						
Tulot - Inkomster	21 553 154	11 006 500	11 006 500	11 621 500	11 761 008	11 903 714
Menot - Utgifter	-117 870 764	-53 884 834	-53 984 834	-56 642 181	-57 378 881	-58 126 979
TOIMINTAKATE - VERKSAMHETSBRIDAG	-96 317 610	-42 878 334	-42 978 334	-45 020 681	-45 617 873	-46 223 265

Valmistelun aikataulu

Talousarvion laadintaan liittyvät oleelliset päivämäärät:

- 26.6.2023 Taloussuunnittelun valmistelun linjaukset ja raami kaupunginhallituksessa.
- 27.6.2023 Operatiivinen ohjeistus keskuksiin.
- ? Kaupunginvaltuuston talousarviovalmistelun lähetekeskustelu.
- ? Kaupunginvaltuuston strategia- ja seminaaripäivä.
- 8.9.2023 Keskusten talousarvio- ja suunnitelmaehdotusten on oltava tallennettuna taloussuunnitelmaohjelmaan. Myös investointiehdotukset ja henkilöstösuunnitelmat on palautettava em. päivämäärän mennessä.
- ? Iltakoulu - valtuutetut ja viranhaltijat.
- 2.10.2023 Tekstiosat molemmilla kielillä viimeistään valmiina.
- 27.10.2023 Talousarvioesitykset käsitelty lautakunnissa ja Loviisan Vesiliikelaitoksen johtokunnassa.
- 6.11 ja 13.11.2023 Talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024–2026 käsittely kaupunginhallituksessa.
- 13.12.2023 Talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024–2026 käsittely kaupunginvaltuustossa.

Talousarvion sitovuus

Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet Loviisan kaupungin tasolla

Taloussuunnitelmakauden 2024–2026 tavoitteeksi asetetaan kustannuskurin ylläpitämistä sekä pysyvien rakenteellisten, tuottavuutta parantavien ja kustannuksia alentavien ratkaisujen löytäminen siten, että Loviisan kaupungin talous on jatkossakin terveellä pohjalla ja tasapainoinen.

- Suunnitelmakaudella poistotason on oltava realistinen ja suhteessa vuosikatteeseen.
- Lainakanta per asukas pysyy kohtuullisella tasolla. Laskennallinen lainanhoitokate ei pitkällä aikavälillä merkittävästi alita kuntien keskimääräistä lainanhoitokatetta.

Loviisan kaupungin sitovat tavoitteet kaupunginvaltuustoon nähden:

Tuloslaskelmaosa

- kaupungin vuosikate
- keskusten toimintakate.

Investointiosa

- investointien yhteismäärä
- hankekohtaisina investointeina kustannusarvioltaan yli 100 000 euron hankkeet.

Rahoitusosa

- pitkäaikaisten lainojen enimmäismäärä
- lainat per asukas.

Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet liikelaitoksessa

Vesiliikelaitokselta edellytetään samanlaisia toiminnan kehittämiseen ja tuottavuuden lisäämiseen tähtääviä toimenpiteitä kuin keskuksilta. Vesiliikelaitoksen on pystyttävä kattamaan kertyneet alijäämät suunnitelmakaudella. Tuottavuutta on lisättävä ja toimintoja aktiivisesti kehitettävä. Hinnankorotusten on oltava maltillisia.

Tuottavuuden toteutumista mitataan toimintakulujen ja tuotettujen kuutioiden suhteella. Liikelaitoksen johtokunnan tulee päätöksillään tukea Loviisan kaupungin tavoitteiden saavuttamista. Vesiliikelaitos on osa kaupunkia ja sen ulkoisen tuloslaskelman erät yhdistellään tilinpäätöksessä kaupungin tuloslaskelmaan riveittäin.

Vesiliikelaitoksen sitovat tavoitteet:

Tuloslaskelmaosa

- tilikauden 2024 tulos oltava vähintään + 50 000 euroa.

Tase

- kertyneen alijäämän kattaminen suunnitelmakaudella.

Investointiosa

- investointien yhteismäärä.

Rahoitusosa

- vesiliikelaitokselle myönnettävien lainojen enimmäismäärä.

Talousarvion laadinnan yhteydessä arvioidaan pitkäaikaisten lainojen tarve, joille asetetaan enimmäisnostoraja.

Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet tytäryhtiöissä

Loviisan kaupungin omistamien kiinteistöosakeyhtiöiden talouden on oltava tasapainossa ja terveellä pohjalla suunnitelmakauden 2024–2026 aikana.

Loviisan Asunnot Oy:ltä edellytetään kannattavaa toimintaa siten, että yhtiö pystyy itsenäisesti ja taloudellisesti terveellä pohjalla järjestämään vuokra-asuntotoimintaa.

Kaikissa tytäryhteisöissä noudatetaan Loviisan kaupungin konserniohjeen mukaista konsernipolitiikkaa. Osakeyhtiöiden hallitusten tulee päätöksillään tukea Loviisan kaupunkikonsernin tavoitteiden saavuttamista.

Kaupunkikonsernin yhteenlaskettu lainamäärä asukasta kohden pyritään pitämään tilinpäätöksen 2021 tason alla eikä se saisi ylittää kuntakonsernien keskimääräistä tasoa.